

Γράφει ο **Giannis.Mtzt.**

Μέσα στην γενικευμένη αφασία του καλοκαιριού, και της μετεκλογικής (έστω και προσωρινής) διάσωσης της κυβέρνησης, τρόικα και κυβέρνηση συνεχίζουν να προωθούν το ξεπούλημα των δημόσιων υποδομών και πόρων. Πιο συγκεκριμένα λοιπόν, αυτές τις μέρες, στην ελληνική βουλή συζητείται το ν/σ για την «**μικρή ΔΕΗ**» το οποίο αποτελεί μάλιστα και όρο κατά τα ΜΜΕ για την “εκταμίευση της επόμενης δόσης”. Στην πραγματικότητα όμως αυτό το ν/σ αποτελεί την πιο καθαρή πράξη ομολογίας της κυβέρνησης, ότι το κράτος παραιτείται από την διεκδίκηση και την ευθύνη του να καθορίζει τις τιμές στην ηλεκτροπαραγωγή ανοίγοντας ένα επιπλέον πεδίο για την κερδοφορία των επιχειρήσεων που (θα) εμπλέκονται σε αυτόν τον τομέα.

Δέκα πέντε περίπου χρόνια μετά την τυπική απελευθέρωση της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας, δισεκατομμύρια ευρώ έχουν δοθεί νόμιμα (FIT[1], ΜΑΜΚ[2], ΑΔΙ) και παράνομα (Energa & Hellas Power[3], Αλουμίνιο[4]) προκειμένου να επιδοτηθούν άμεσα και έμμεσα, οι ιδιώτες παραγωγοί (ΑΠΕ και συμβατικοί) και να αποσπάσουν μερίδιο της αγοράς που κατείχε η ΔΕΗ. Διότι η πραγματική στρέβλωση της αγοράς είναι η στρέβλωση υπέρ των ιδιωτών, η στρέβλωση που επιτρέπει σε ιδιωτικές επενδύσεις που θα είχαν υπό άλλες συνθήκες χρεοκοπήσει, να εξακολουθούν να είναι κερδοφόρες. Παρ’ όλα αυτά τα δώρα που το ελληνικό κράτος και η ΔΕΗ έκανε και ακόμα κάνει στους ιδιώτες παραγωγούς, η αγορά δεν έχει ακόμα πλήρως απελευθερωθεί. Η ΔΕΗ δεν έχει ακόμα διαλυθεί (διατηρεί αυτή την στιγμή περί του 65% του μεριδίου της εγχώριας παραγωγής και το 55% της εγκατεστημένης ισχύος) ούτε έχει χρεοκοπήσει. Ωστόσο έχει ήδη τεμαχιστεί (μεταφορά -ΑΔΜΗΕ, διανομή-ΔΕΔΔΗΕ, παραγωγή-ΔΕΗ) προκειμένου να μπορεί να ξεπουληθεί ευκολότερα.

Στο πλαίσιο λοιπόν του γενικότερου ξεπουλήματος του δημόσιου πλούτου, ΔΝΤ, ΕΕ και ελληνική κυβέρνηση προχωράνε στην διάσπαση της ΔΕΗ σε δύο καθετοποιημένες εταιρίες. Με τον τρόπο αυτό πρόκειται να ιδρυθεί η «μικρή ΔΕΗ», η οποία αφού αποσπαστεί από την μητρική εταιρία πρόκειται να πουληθεί σε επενδυτικά fund. Το χαρτοφυλάκιο της νέας εταιρίας θα περιλαμβάνει 1000MW λιγνιτικής παραγωγής (συν την άδεια για μια νέα λιγνιτική μονάδα ισχύος 450MW στην Φλώρινα), δικαιώματα επί των ορυχείων των λιγνιτών, 900 MW υδροηλεκτρικών μονάδων (Άραχθος, Νέστος, Εδεσσαίος) και τον

σταθμό φυσικού αερίου της Κομοτηνής εγκατεστημένης ισχύος 485MW. Παράλληλα, το 30% του πελατολογίου της ΔΕΗ (2 εκατομμύρια πελάτες) μεταφέρονται στην νέα υπό πώληση εταιρία.[5]

Με άλλα λόγια, οι επενδύσεις οι υποδομές, τα ορυχεία και τα δικαιώματα εξόρυξης καθώς και οι πελάτες της ΔΕΗ με το ν/σ της “μικρής ΔΕΗ” θα παραχωρηθούν στον «πλειοδότη» κατά παράβαση όχι απλά της λογικής του δημόσιου συμφέροντος, αλλά ακόμα και της λογικής της ελεύθερης αγοράς[6].

Στόχος τους είναι η σταδιακή μείωση του μεριδίου της ΔΕΗ στο 35% της ελληνικής αγοράς, το ξεπούλημα του εγχώριου, δημόσιου πλούτου στο κεφάλαιο. Μια τέτοια εξέλιξη έχει επιπτώσεις σε πολλαπλά επίπεδα. Καταρχήν θα έχει επιπτώσεις στους εργαζόμενους που δουλεύουν στις προς πώληση μονάδες. Το γεγονός ότι αυτή την στιγμή η κυβέρνηση υποτίθεται ότι εγγυάται τα **ασφαλιστικά και εργασιακά** τους δικαιώματα, δεν έχει καμία σημασία. Τα τέσσερα χρόνια μνημονίων μας το έχουν αποδείξει αυτό. Άπαξ και υλοποιηθεί η ιδιωτικοποίηση της ΔΕΗ όλες αυτές οι «δεσμεύσεις» θα ξεχαστούν και οι αγοραστές θα διαπραγματευτούν με τους εργαζόμενους σε μηδενική βάση τις θέσεις και τους όρους εργασίας, τους μισθούς κλπ.

Εκτός όμως αυτής της διάστασης, το βασικό θέμα είναι ότι, η εκποίηση της ΔΕΗ, θα έχει σημαντικές επιπτώσεις στην **τιμή του ρεύματος**. Η απελευθέρωση της αγοράς, η παραχώρηση του 35% της παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας στους ιδιώτες, ταυτόχρονα με την αλλαγή του ενεργειακού μείγματος, αύξησε περίπου στο διπλάσιο την τιμή του οικιακού ρεύματος μέσα σε 10 χρόνια [7]. Η περαιτέρω μείωση του μεριδίου της αγοράς της ΔΕΗ, δηλαδή η μετατροπή της σε μια μικρή εταιρία ενέργειας, θα της αφαιρέσει την δυνατότητα να επηρεάζει καθοριστικά την διαμορφούμενη τιμή στην χονδρεμπορική αγορά ηλεκτρισμού.

Η χονδρεμπορική τιμή του ηλεκτρισμού (Οριακή Τιμή Συστήματος - ΟΤΣ) καθορίζεται από την ακριβότερη μονάδα που κάθε ώρα μπαίνει στο σύστημα. Εφόσον λοιπόν η ΔΕΗ μέχρι στιγμής έχει το μονοπώλιο σε λιγνιτικές και υδροηλεκτρικές μονάδες, μπορεί για πολλές ώρες σε ετήσια βάση να καθορίζει την χονδρεμπορική τιμή, και τις υπόλοιπες ώρες να καθορίζει τα όρια εντός των οποίων κυμαίνεται αυτή η τιμή.

Το σπάσιμο του μονοπωλίου σε τέτοιου τύπου μονάδες σημαίνει ότι η ΔΕΗ δεν θα μπορεί πλέον να καθορίζει την τιμή της αγοράς. Θα είναι δυνατόν να γίνονται χειρισμοί από τους ιδιώτες παραγωγούς προκειμένου να μεγιστοποιήσουν τα κέρδη τους, μεγιστοποιώντας την τιμή του ηλεκτρισμού στην χονδρεμπορική.

Η τιμή πώλησης στον καταναλωτή, σε αυτή την φάση ουσιαστικά (όχι τυπικά) είναι ρυθμιζόμενη από την κυβέρνηση και την ΔΕΗ. Για τον λόγο αυτό μέχρι τώρα η ΔΕΗ είχε συμφέρον να διατηρείται χαμηλά η ΟΤΣ διότι ήταν μια εταιρία που πουλούσε ηλεκτρική ενέργεια σε δεδομένη τιμή αγοράζοντας (το κομμάτι εκτός της δικής της παραγωγής) σε κυμαινόμενη. Αυτό συγκρατούσε ως ένα βαθμό την ΟΤΣ[8]. Στην νέα συνθήκη η ΔΕΗ δεν θα έχει την δυνατότητα και ούτε το οικονομικό συμφέρον να υιοθετεί αυτή την πρακτική. Αλυσιδωτή επίπτωση θα είναι η υλοποίηση της ήδη αποφασισμένης απελευθέρωσης των τιμολογίων λιανικής (οικιακών τιμολογίων κ.α.) με συνέπεια να περνάνε οι όποιες αυξήσεις προκύπτουν στην αγορά αυτή απευθείας στον καταναλωτή. Μόνο που στην νέα συνθήκη, όπου η κρατική εταιρία ηλεκτρισμού θα ελέγχει μόνο το ένα τρίτο της αγοράς, η δυνατότητα παρεμβάσεων του κράτους προκειμένου να μην μετατραπεί ο ηλεκτρισμός σε αγαθό πολυτελείας θα είναι πολύ πιο περιορισμένη και πιο κοστοβόρα.

Συνεπώς με την μικρή ΔΕΗ καταρχήν δεν αναμένεται μείωση της τιμής στο ρεύμα, αφού το κόστος παραγωγής θα παραμένει ίδιο (οι ίδιες μονάδες θα λειτουργούν απλώς κάτω από άλλο ιδιοκτησιακό καθεστώς). Αντίθετα αναμένεται αύξηση λόγω της δυνατότητας που θα έχουν οι ιδιωτικές εταιρίες ενέργειας να δίνουν προσφορές για παραγωγή από μονάδες πέραν του φυσικού αερίου.

Ωστόσο το ζήτημα της μικρής ΔΕΗ δεν επηρεάζει μόνο τους εργαζόμενους και τις τιμές. Μια τέτοια εξέλιξη αφαιρεί από το κράτος τον έλεγχο σε ένα τομέα **στρατηγικής σημασίας**, όπως αυτός της ενέργειας. Τα ζητήματα της ενεργειακής εξάρτησης, της ασφάλειας τροφοδοσίας είναι πολύ σημαντικά και δεν μπορούν να παραχωρούνται στον έλεγχο του ιδιωτικού κεφαλαίου. Στην νέα πραγματικότητα που σχεδιάζεται, το κράτος δεν θα ορίζει αυτό την ενεργειακή πολιτική, αλλά θα την διαπραγματεύεται και θα την συνδιαμορφώνει με το πολυεθνικό κεφάλαιο με ότι αυτό μπορεί να σημαίνει.

Επιπλέον, η παραχώρηση λιγνιτικών και υδροηλεκτρικών μονάδων θέτει και **περιβαλλοντικά ζητήματα**. Πως οι νέοι ιδιοκτήτες θα λειτουργήσουν τις λιγνιτικές μονάδες που θα αποκτήσουν, πώς θα χρησιμοποιήσουν τα κοιτάσματα του λιγνίτη;

Κατά δεύτερον, η παραχώρηση μιας υδροηλεκτρικής μονάδας δεν είναι κάτι απλό. Αρκεί να θυμηθεί κανείς την διαχείριση των υδροηλεκτρικών που έκαναν στον Έβρο πριν κάποια χρόνια οι αρχές της Βουλγαρίας και πως αυτοί οι χειρισμοί συνδέονται με τις πλημμύρες στο ελληνικό τμήμα του ποταμού. Πως λοιπόν θα διαχειριστούν οι ιδιώτες τους υδάτινους πόρους που θα τους παραχωρηθούν; Από τους υδάτινους πόρους εξαρτώνται τόσο θέματα των εκεί βιοτόπων, όσο και θέματα της αγροτικής, τουριστικής οικονομίας αλλά και της πρόσβασης στο νερό το οποίο γίνεται ολοένα και πιο πολύτιμο. Διότι όλες αυτές οι παράμετροι μολονότι διαμορφώνουν τους όρους ζωής των κατοίκων των γύρω περιοχών, δεν επηρεάζουν στο ελάχιστο τον τρόπο που μια εταιρία ενέργειας πρόκειται να διαχειριστεί μια τέτοια εγκατάσταση.

Συμπερασματικά, τα φτωχά λαϊκά στρώματα έχουν μόνο να χάσουν, από τον κατατεμαχισμό και την εκποίηση της ΔΕΗ. Αντίθετα έχουν πολλά να κερδίσουν όσοι αγοράσουν πάμφθηνα έτοιμα εργοστάσια παραγωγής, κοιτάσματα και ορυχεία, φράγματα, πελατολόγια και αποκτήσουν την δύναμη να καθορίζουν τις τιμές της χοντρικής αγοράς, μιας αγοράς που έχει στην Ελλάδα ετήσιο κύκλο εργασιών δισεκατομμυρίων ευρώ (ο κύκλος εργασιών της ΔΕΗ το 2011 έφτασε τα 5.5δισ €). Και αυτοί που θα αγοράσουν θα είναι κάποιες από τις ευρωπαϊκές πολυεθνικές εταιρίες ηλεκτρισμού, πιθανότατα σε σύμπραξη με τους εγχώριους κεφαλαιούχους, πολλοί από τους οποίους ήδη κατέχουν μονάδες παραγωγής.

Η απελευθέρωση θα διαμορφώσει ένα κλάδο ηλεκτρισμού κοινωνικά και περιβαλλοντικά ανεύθυνου και ανάληπτου. **Ανεύθυνου** απέναντι στους φυσικούς πόρους και την χρήση τους, **ανάληπτου** απέναντι στα χειμαζόμενα από την κρίση λαϊκά στρώματα που αδυνατούν να πληρώσουν τον λογαριασμό τους και ήδη πολλοί από αυτούς ήδη ζουν στο σκοτάδι. Η ανατροπή της πολιτικής ξεπουλήματος του πλούτου που ακόμα βρίσκεται στο δημόσιο πρέπει να επιβληθεί και να ανοίξει ο δρόμος για την πλήρη εθνικοποίηση του κλάδου του ηλεκτρισμού. Αν αυτά τα σχέδια για την «μικρή ΔΕΗ» δεν ακυρωθούν, τον επόμενο χειμώνα εργαζόμενοι και νοικοκυριά θα αντιμετωπίσουν πολύ δύσκολες καταστάσεις.

1. Feed in Tarrif είναι ο τρόπος πληρωμής για την παραγωγή των μονάδων ΑΠΕ. Η μέση τιμή πληρωμής για ΑΠΕ το 2013 είναι 210€/MWh, ενώ το κόστος παραγωγής είναι κατά πολύ χαμηλότερο
http://www.lagie.gr/fileadmin/groups/EDSHE/MiniaiaDeltiaEL/2013_12_Miniaio_Deltio_EL_APESITHYA.pdf

2. Μηχανισμός Ανάκτησης Μεταβλητού Κόστους για την ενίσχυση των μονάδων Φυσικού Αερίου. Το πρώτο εξάμηνο του 2012 δόθηκαν 132.4 εκ. ευρώ στις ιδιωτικές μονάδες φυσικού αερίου συνδυασμένου κύκλου προκειμένου να είναι βιώσιμες.
<http://energyin.gr/2012/07/26/%CE%B5%CF%83%CE%B1%CE%B7-%C2%AB%CE%B5%CF%80%CE%B9%CE%B6%CE%AE%CE%BC%CE%B9%CE%B1-%CE%B3%CE%B9%CE%B1-%CF%8C%CE%BB%CE%BF%CF%85%CF%82-%CE%B7-%CE%B1%CF%80%CF%8C%CF%80%CE%B5%CE%B9%CF%81%CE%B1-%CE%B4%CE%B1/>

3. Οι εταιρίες οι οποίες υπεξαίρεσαν 250 εκ ευρώ (μεταξύ των οποίων και το χαράτσι της ΔΕΗ το οποίο είχαν εισπράξει από τους καταναλωτές). Για να αντιληφθεί κανείς την διαπλοκή των συμφερόντων αρκεί να αναφέρουμε ότι δικηγόρος των εταιριών αυτών είναι ο Μ. Βορίδης.

<http://www.koutipandoras.gr/article/108228/se-diki-gia-kakoyrgimata-stelehi-ton-energa-hellas-power>,
<http://www.topontiki.gr/article/74191/Skandalo-Energa—Hellas-Power-Apon-o-Stournaras-sunigoros-uperas-ipsis-o-Boridis>

4. Χωρίς σχόλιο.

<http://info-war.gr/2014/02/%CF%80%CF%8C%CF%83%CE%BF-%CE%B8%CE%B1-%CF%80%CE%BB%CE%B7%CF%81%CF%8E%CF%83%CE%BF%CF%85%CE%BC%CE%B5-%CF%84%CE%BF-%CE%B4%CF%8E%CF%81%CE%BF-%CF%83%CE%B1%CE%BC%CE%B1%CF%81%CE%AC-%CE%B2%CE%B5%CE%BD%CE%B9/>

5. Καταγγέλλεται μάλιστα ότι ακόμα και αυτή η επιλογή θα είναι μεροληπτική. Οι πελάτες που υποχρεωτικά θα μπουν στην μικρή ΔΕΗ θα είναι οι «καλοί» πελάτες, αυτοί που εξοφλούν τους λογαριασμούς τους και δεν χρεώνουν την εταιρία.

6. Διότι ακόμα και στην ελεύθερη αγορά δεν υπάρχει εταιρία που παραδίδει το πελατολόγιό της στους ανταγωνιστές.

7.

<http://epp.eurostat.ec.europa.eu/tgm/table.do?tab=table&init=1&language=en&pcode=ten00115&plugin=1>

8. Άλλωστε σε πολλές περιπτώσεις έχει κατηγορηθεί από τους ιδιώτες ότι «χειραγωγεί» την αγορά. Και όταν οι ιδιώτες παραγωγοί αναφέρουν χειραγώγηση, εννοούν την επέμβαση έτσι ώστε η τιμή να είναι χαμηλότερη έναντι αυτής στην οποία θα ισορροπούσε η ελεύθερη αγορά!